

Vraagspecificatie perceel I: maatschappelijke begeleiding en participatieverklaringstraject asielstatushouders

Deze vraagspecificatie betreft een aanvulling op de opdrachtbeschrijving uit de leidraad, specifiek bestemd voor perceel 1. Het document geeft daarbij meer achtergrondinformatie c.q. context bij de opdracht. De minimumeisen vindt u terug in het Programma van Eisen - Bijlage 2B perceel 1.

Inleiding

Zaffier is op zoek naar samenwerking met een aanbieder die statushouders wil helpen met het regelen van basisvoorzieningen, en bij het zelfredzaam hierin worden. Een aanbieder die kijkt naar wat nodig is hiervoor, en dat doet. Bij deze maatschappelijke begeleiding is nauwe samenwerking met Zaffier, woningbouwcorporaties, gemeenten en welzijnsorganisaties van groot belang om te zorgen voor een goede start voor statushouders. Zaffier zoekt daarom een aanbieder die samenwerkingsgericht, open, flexibel en professioneel is en met enthousiasme, opgerolde mouwen en een open houding aan de slag gaat. Daarbij wil Zaffier graag dat dezelfde aanbieder het participatieverklaringstraject verzorgt.

De wens van Zaffier is, in het kort, om het volgende in te kopen:

- Trajecten maatschappelijke begeleiding, waarbij de begeleiding draait om het ondersteunen bij het regelen van basisvoorzieningen, en training en begeleiding bij het zelfredzaam hierin worden. Hieronder valt ook het trainen en begeleiden richting financieel zelfredzaam worden
- Inclusief de organisatie van een startklas voor statushouders, als onderdeel van bovengenoemde trajecten;
- Participatieverklaringstrajecten voor alle inburgeraars, dus statushouders en gezins- en overige migranten.

Hieronder wordt de inkoopwens verder toegelicht.

Inhoud maatschappelijke begeleiding

Maatschappelijke begeleiding bestaat uit het bieden van ondersteuning bij, en het geven van informatie over basisvoorzieningen aan statushouders nadat zij gekoppeld zijn aan een gemeente. Maatschappelijke begeleiding moet ertoe leiden dat statushouders hulp krijgen bij het regelen van basisvoorzieningen zolang zij dit nog niet zelf kunnen, en dat zij hier zelfredzaam in worden. Dit houdt in ieder geval ondersteuning in bij:

- Wonen: ondersteuning in het contact met de woningbouwcorporatie; aanwezigheid van een maatschappelijk begeleider bij woningbezichtiging, eventuele overname en tekenen contract met de woningbouwcorporatie; hulp bij het regelen van inrichting van de woning; informatie over veilig en gezond wonen, met aandacht voor bijv. inbraakpreventie, brandveiligheid en ventilatie.
- Woonomgeving: ondersteuning bij het leren kennen van de woonomgeving en de mogelijkheden die die omgeving biedt om mee te doen in de buurt, bijvoorbeeld door buurtactiviteiten, een buurthuis of bij sportverenigingen. In principe ook meegaan.
- Inkomen: ondersteuning bij het aanvragen van inkomensregelingen zoals een participatiewet-uitkering, inrichtingskrediet, studiefinanciering of andere regelingen; informatie over het systeem van sociale zekerheid, belastingen en het belang en voordeel van financieel zelfredzaam worden.
- Digitaal zaken regelen: hulp bij het aanleren van digitale vaardigheden, aangezien dit een belangrijke voorwaarde is voor zelfredzaamheid. Ook het aanvragen en in gebruik nemen van een DigiD.
- Financieel beheer: ondersteuning bij het openen van een bankrekening, het afgeven van automatische incasso's en aanvragen van toeslagen. Informatie over en zeer goede persoonlijke ondersteuning bij budgetteren, het belang van sparen, wijsheid rond besparen, cultuursensitief waarschuwen voor de risico's van geld lenen en weggeven.

- Verzekeringen: uitleg over en ondersteuning bij het regelen van de benodigde verzekeringen.
- Zorg en gezondheid: ondersteuning bij het inschrijven bij een huisarts en tandarts en het maken van afspraken met de huisarts. Uitleg over de rol van de huisarts, wanneer hier wel en niet een afspraak mee te maken, en begeleiding bij het zelfstandig afspraken kunnen maken met de huisarts. Informatie over gezond leven en ziektepreventie.
- Onderwijs en opvoeding: ondersteuning bij het inschrijven van eventuele kinderen bij kinderopvang, scholen en bij eerste contact met de school. Uitleg over het Nederlands onderwijssysteem en de rol van ouders bij schoolgaande kinderen. Uitleg over het consultatiebureau, lokale activiteiten voor kinderen, bibliotheek, sportverenigingen.
- Mobiliteit: ondersteuning bij het zelfstandig kunnen reizen met het openbaar vervoer.
- Gezinsleden die 18 jaar worden (tijdens gezinsmaatschappelijke begeleiding): ondersteuning bij het overzicht krijgen van wat geregeld moet worden en legt dit duidelijk uit. Ook ondersteunt de begeleider bij aanvragen en stimuleert zelfstandigheid.

Startklas

Zaffier wil gaan werken met een startklas voor inburgeringsplichtige statushouders, waarbij zij in het kader van de brede intake voor inburgering een 8-weeks programma doorlopen waarin activiteiten uit de maatschappelijke begeleiding, taallessen en intake worden gecombineerd. De startklas is bedoeld als on-boarding in de nieuwe leefomgeving, leefsituatie en inburgering. Ook is de startklas bedoeld om een zo compleet mogelijk beeld van de inburgeraar te krijgen, zodat de inburgeringsconsulent alle benodigde informatie heeft om een passende PIP op te stellen. Tot slot is de startklas ook bedoeld als periode van activering en kick-start voor de inburgering.

De aanbieder van maatschappelijke begeleiding zal het voortouw moeten nemen in het verzorgen van deze startklas. Daarbij zal nauw overlegd moeten worden met in ieder geval Zaffier en de taalaanbieder. De taalaanbieder zal twee dagdelen per week taallessen aanbieden tijdens de startklas, om de taalbaarheid van inburgeraars in de praktijk te testen en observeren. Zaffier zal in ieder geval individuele intakegesprekken met inburgeraars voeren, groepsgewijze voorlichting geven en verzorgt de leerbaarheidstoets.

Het is aan de aanbieder van maatschappelijke begeleiding om de startklas te organiseren en het programma verder in te vullen. Daarbij is het de bedoeling dat er een programma ontstaat dat inburgeraars direct activeert en laat ervaren dat inburgeren een voltijds bezigheid is. Tegelijkertijd is de startklas bedoeld als houvast en structuur in een periode van verandering en overgang voor de inburgeraar. Het programma kan worden ingevuld met workshops / trainingen, uitstapjes, maar ook sport en spel zouden een goede aanvulling op het programma zijn. Elkaar leren kennen als groep en elkaar helpen, ongeacht verschillen, zijn zeker belangrijke elementen in de startklas.

In de startklas kan in ieder geval een begin worden gemaakt met belangrijke basisvaardigheden trainen, zoals reizen met het ov en digitale vaardigheden. Dit proces, dat onderdeel is van de maatschappelijke begeleiding, is uiteraard niet klaar bij afronding van de startklas, en loopt daarna ook nog door.

De prijs voor de startklas moet onderdeel zijn van het gehele traject maatschappelijke begeleiding. In een enkel geval zal een statushouder niet kunnen deelnemen aan een startklas, bijvoorbeeld wanneer deze persoon al fulltime werkt. In die gevallen zal de inburgeringsconsulent besluiten om de inburgeraar niet aan de startklas te laten deelnemen, of slechts deels, en zal de betreffende statushouder op meer individuele basis maatschappelijke begeleiding moeten ontvangen.

Maatschappelijke begeleiding voor jonge inburgeraars die eerder al gezins-MB hebben ontvangen

Wanneer een gezin met minderjarige kinderen zich huisvest in de gemeente, ontvangt het gezin maatschappelijke begeleiding. Wanneer een alleenstaande jongere zich huisvest in de gemeente, ontvangt deze zelfstandig maatschappelijke begeleiding. Echter, Zaffier constateert dat een deel van de statushouders uit een gezin dat gezins-MB heeft gehad, toch, bij het ingaan van hun eigen inburgeringsplicht, nog behoefte heeft aan extra ondersteuning vanuit de maatschappelijke begeleiding. Zeker nu met een startklas gaat worden gewerkt, zal een deel van deze jongeren voor een goede start nog behoefte hebben aan deelname aan de startklas, en begeleiding bij zelfredzaamheid. Deze begeleiding is minder intensief dan een regulier traject maatschappelijke begeleiding (want mocht daar behoefte aan zijn, dan zal Zaffier een regulier traject inzetten voor deze jongeren, inclusief bijbehorende trajectprijs), maar zou wel moeten bestaan uit de startklas plus gerichte begeleiding bij zelfredzaamheid. Zaffier bepaalt of deze ondersteuning nodig is.

Het traject duurt maximaal een jaar. Voor het traject wordt 50% van de reguliere trajectprijs gerekend. U hoeft dit onderdeel derhalve niet zelfstandig te tarifieren in het prijzenblad.

Looptijd maatschappelijke begeleiding (MB)

Een traject maatschappelijke begeleiding duurt in principe zolang als de inburgering duurt, aan te vangen op het moment dat er een woning wordt toegewezen aan de betreffende statushouder. Hierbij is het de bedoeling dat de intensiteit van het traject bij de start hoog is, waarbij de startklas een actieve start vormt, en afbouwt in intensiteit wanneer dit kan. Hierbij kan toegewerkt worden naar een situatie waarin de maatschappelijke begeleiding alleen nog passief plaatsvindt, in de vorm van een contactpersoon of aanspreekpunt. Ook wanneer de statushouder al een hoge mate van zelfredzaamheid heeft bereikt, blijft deze gedurende het traject een vast aanspreekpunt voor maatschappelijke begeleiding behouden.

Bijhouden voortgang

Tijdens de startklas zal ook een zelfredzaamheidsmatrix moeten worden ingevuld voor de statushouder. Zaffier bepaalt welke, omdat deze gedurende het gehele inburgeringstraject gebruikt blijft worden. Deze zelfredzaamheidsmatrix wordt richting het einde van de startklas gedeeld met de inburgeringsconsulent, samen met enkele observaties en adviezen omtrent de statushouder, die relevant zijn voor het verdere inburgeringsproces.

Op vaste momenten tijdens en aan het eind van dit traject wordt door de maatschappelijke begeleiding deze zelfde zelfredzaamheidsmatrix ingevuld, die zicht moet geven op de stappen die een statushouder zet op het gebied van zelfredzaamheid. Dit is waardevol inzicht voor de inburgeraar zelf, de maatschappelijke begeleiding, de inburgeringsconsulent van Zaffier, en voor partijen die de begeleiding van de statushouder na de maatschappelijke begeleiding eventueel overnemen.

Afronding MB

Uiterlijk twee maanden voor het einde van het traject stelt de maatschappelijk begeleider een eindverslag en eindadvies op en deelt dit digitaal met de inburgeringsconsulent. Hierin wordt de voortgang van de statushouder op het gebied van zelfredzaamheid beschreven met behulp van een zelfredzaamheidsmatrix. Als iemand niet zelfredzaam is dan zorgt de maatschappelijke begeleiding voor overdracht richting Sociaal Team, WMO of een andere partij. In het eindverslag is ook duidelijk de correcte einddatum van het traject maatschappelijke begeleiding opgenomen.

Groepsgericht

Zaffier wil graag waar mogelijk groepsgewijs werken, en zoekt een aanbieder die dat ook wil. Voorlichting en informatie zou zoveel mogelijk groepsgericht moeten worden aangeboden. De maatschappelijke begeleiding

zou dus niet alleen moeten bestaan uit individuele ondersteuning bij het regelen van basisvoorzieningen, maar zeker ook uit (groeps)trainingen.

Voldoende begeleiding bij financieel beheer

Het goed beheren van de eigen financiën is voor veel statushouders een uitdaging. Zij hebben ondersteuning nodig om inzicht te krijgen in de eigen financiële situatie en goede keuzes te maken rond het uitgeven van geld en sparen. Zaffier wil dat zo min mogelijk statushouders financieel in de problemen komen. Daarom wil Zaffier graag dat er vroegtijdig en herhaaldelijk informatie wordt gegeven aan statushouders over dit onderwerp, en dat er tijdig voldoende intensieve persoonlijke begeleiding wordt geboden bij het voeren van het eigen financieel beheer. Dit is een belangrijk onderdeel van de maatschappelijke begeleiding.

Deze begeleiding zal na gunning van de opdracht en voor de start van de opdracht worden besproken met Zaffier (al dan niet tezamen met andere ketenpartners die Zaffier heeft op dit vakgebied), zodat dit goed afgestemd is op het financieel ontzorgen dat Zaffier doet, en onderdeel is van de doorlopende leerlijnen in de inburgering.

Samenwerking met andere partijen

Het aanbieden van maatschappelijke begeleiding aan statushouders vraagt bij uitstek goede samenwerking met andere partijen. Uiteraard dient de maatschappelijk begeleider contact te houden met de inburgeringsconsulent over de betreffende statushouder. Wanneer de maatschappelijk begeleider gedurende het traject van mening is dat het noodzakelijk is om het Sociaal Team, WMO of een andere partij in te zetten, moet dit goed worden overlegd met de inburgeringsconsulent. In deze situatie is draagt de maatschappelijke begeleider warm over.

Voor statushouders die de Z-route volgen worden de 800 verplichte uren activatie, zelfredzaamheid en participatie georganiseerd door Thobs en NewBees. Ook hierbij is warme overdracht nodig, waarbij duidelijk wordt aangegeven, o.a. met behulp van de zelfredzaamheidsmatrix, welke stappen al zijn gezet op het gebied van zelfredzaamheid en meedoen, en welke nog bijzondere aandacht nodig hebben.

Voor inburgeraars jonger dan 27 jaar zal Zaffier een jongerencoach / jongerenwerker inzetten, die vooral gericht is op motivatie, coaching en het tijdig signaleren van problemen. De jongerencoach werkt waar nodig en doet wat nodig is. Goede samenwerking tussen de maatschappelijke begeleiding en de jongerencoach is noodzakelijk om dit goed te laten verlopen.

Maatschappelijke begeleiding bij uitdagende omstandigheden: tijdelijke huisvesting en kwetsbaarheden

De krapte op de woningmarkt maakt dat er in toenemende mate tijdelijke huisvesting wordt geboden aan statushouders. Dit kan extra uitdagingen met zich meebrengen, zoals het moeten begeleiden van meerdere verhuizingen, maar ook om moeten gaan met lastige emoties bij statushouders, zoals frustratie of demotivatie.

Daarbij wordt de maatschappelijke begeleiding in toenemende mate uitdagender door toenemende psychische kwetsbaarheid van statushouders. Zaffier is op zoek naar een partij voor de maatschappelijke begeleiding die deze uitdagingen vaardig het hoofd wil en kan bieden, uiteraard wel binnen de grenzen van redelijkheid. Bijdragen aan motivatie van de statushouder, ook in lastige omstandigheden, is ook een rol van de maatschappelijke begeleiding.

Op grote locaties voor tijdelijke huisvesting wordt vanuit gemeenten vaak begeleiding aangeboden aan bewoners, bijvoorbeeld in de vorm van activiteiten en inloopsprekuren. Betrokkenheid van de maatschappelijke begeleiding hierbij wordt erg op prijs gesteld.

Werken met professionals en vrijwilligers

Aangezien de maatschappelijke begeleiding het fundament onder de inburgering is, en de maatschappelijke begeleiding steeds uitdagender wordt, ziet Zaffier een noodzaak tot een hogere mate van professionalisering van de maatschappelijke begeleiding. Het werken met vrijwilligers is uiteraard gewenst en van toegevoegde waarde, maar wel beperkt tot taken die vrijwilligers kunnen dragen. Er is voldoende professionele begeleiding in de maatschappelijke begeleiding nodig om deze goed uit te kunnen voeren. Het goed regelen van basisvoorzieningen in de weken rond eerste huisvesting in de gemeente; warme overdracht naar en communicatie met professionals van andere organisaties, en de begeleiding van personen die kampen met geestelijke problematiek of een hoge mate van demotivatie zou niet aan vrijwilligers overgelaten moeten worden.

Het participatieverklaringstraject

Zaffier biedt alle inburgeraars het participatieverklaringstraject (PVT) aan. Het PVT heeft tot doel om inburgeraars kennis te laten maken met de kernwaarden van de Nederlandse samenleving. Omdat kennis hiervan bijdraagt aan begrip van de Nederlandse samenleving, omgangsvormen en verwachtingen, wil Zaffier dat inburgeraars het PVT kort na de start van de inburgering doorlopen. Inburgeraars zouden binnen drie maanden nadat hun PIP is vastgesteld moeten zijn gestart met het PVT. Het PVT wordt uiteraard niet alleen aan statushouders, maar ook aan gezins- en overige migranten aangeboden.

Het PVT zou bij moeten dragen aan meedoen in de Nederlandse samenleving en in de buurt, en dient daarom aan te sluiten op leerlijnen die zijn gestart in de maatschappelijke begeleiding, en verder doorlopen in de lessen KNM en de Module Arbeidsmarkt en Participatie (MAP). Om deze reden is goede afstemming nodig met de partijen die deze onderdelen aanbieden, en bereidheid om aanpassingen te doen aan het programma van het PVT wanneer dit bijdraagt aan de doorlopende leerlijnen in de inburgering.

Het spreken over kernwaarden van de Nederlandse samenleving kan ongemakkelijke gesprekken, gevoelens en situaties oproepen, wanneer deze schuren met kernwaarden uit de samenleving van herkomst. Dit vraagt om stevige en cultuursensitieve begeleiding tijdens het PVT. Daarbij dienen de kernwaarden zoveel mogelijk vertaald te worden naar het eigen leven en de eigen omgeving van de inburgeraar, bijvoorbeeld de omgang met mensen uit het eigen gezin of de eigen omgeving, met burens, en gedrag rond werk en meedoen in de samenleving.

Aangezien de uitvoering van het participatieverklaringstraject ook bij de aanbieder van maatschappelijke begeleiding wordt belegd, is het uiteraard mogelijk om een combinatie te maken, waarbij het PVT tijdens de startklas (deels) wordt gegeven. Een alternatief is om het PVT direct na de startklas te geven. Aangezien in de startklas met vaste groepen wordt gewerkt, is het wel praktisch om voor statushouders dezelfde groepsindeling voor het PVT te gebruiken als voor de startklas.